

Révay tanulmányának érdeme, hogy a k.-nak, ennek a ma már általánosan megkövetelt pedagógiai eljárás módnak jelentőségére — lélektani, metodikai és történeti vonatkozásainak elemzése útján — hatékonyan felhívja a figyelmet.

Dr. Visky József.

H. Fekete Péter: Az édesanya. (Az Orsz. Ref. Szeretetszövetség kiadása. I. 101. sz. 233 old.)

A tartalmas verskötet kettős szempontot szolgál. Az édesanyáról szóló költői alkotások összegyűjtése által egyrészt nemes és fennkölt irodalmi élvezetet akar nyújtani az olvasóközönségnek. Másrészt pedig praktikus nevelői célt tart szem előtt: „iskoláinkban immár általánosan megtartani szokott Anyák Napja méltó keretben való megünnepléséhez előadásra alkalmas anyagot“ ad. Ez utóbbi kívánalmakat akarja szolgálni a kiadónak az eljárása, hogy egyaránt közöl elemi és felsőbb iskolai ünnepekre alkalmas költeményeket. A szerzők között találjuk a magyar klasszikusokat: Lévay, Vörösmarty, Petőfi, Arany, Gyulai, Reviczky, Szabolcska, Tompa. Nagyobb számmal azonban az utóbbi évtizedek modern költői alkotásai szerepelnek: Ady, Áprily, Gyóni, Gyula diák, Juhász, Kosztolányi, Mécs, Móra F., Reményik, Sajó S. és még igen sokan. A versek műfajukat tekintve is nagy változatosságot mutatnak: A rövid lírai verstől az eposz-szerű elbeszélő költeményen át a rezignált balladáig különféle hangulatú költeményeket találunk a kötetben.

Az iskolai egyesületek vezetői, de általában az ünnepélyek rendezői választékos és hasznos segítőt nyertek a kiadványban.

Dr. Visky József.

KÜLFÖLDI TANÍTÁSI MOZGALMAK.

1. Perzsia közoktatásügye. Az egész földre kiterjedő második világháborúban Perzsiának is fontos szerep jutott. Ebből az alkalomból az Internationale Zeitschrift für Erziehung érdekesen ismerteti Perzsia közoktatásügyének állapotát az 1939/40. tanévben, azon jelentés alapján, melyet dr. Nassr, Perzsia közoktatásügyének vezetője, egyúttal a teheráni tanárképző főiskola igazgatója, Perzsia közoktatási állapotáról adott.

Előzsisia nagy kiterjedésű Iráni-fensíkjaiból Perzsia 1,647.000 km² területet foglalt el. Ennek a területnek túlnyomó nagy része terméketlen, különösen a belső, mintegy 1000 m magas medence száraz, pusztaság és sok helyen sivatag. Érthető, hogy ennek a hatalmas nagy területnek csak igen kis része lakott és így lakosainak száma mindössze 10 millióra tehető, ezek negyedrésze nomád. Gazdasági életük igen szegényes, a lakosság 90%-a szegényes falvakban húzódik meg. Az ország legnagyobb gazdasági értéke az angolok által feltárt kőolajmezők, ezek adták az országnak jelentőséget ebben a háborúban is.

A középkorban a mohamedán világ nagy hírű főiskolái Perzsiában is kiváló kultúrintézmények voltak, ahol nemcsak mohamedán teológiát és etikát, hanem nyelveket, orvosi, csillagászati és matematikai tudományokat is műveltek. A múlt dicsősége ma szomorú valóság. A perzsa ősi kultúrának ma már csak igen gyenge nyomai találhatók. Iszpahánban, Perzsia egyik legelőkelőbb kereskedelmi és ipari városában még meg van az ősi főiskola, ez azonban csak korániskola, ahol írni, a koránt olvasni tanítják, ezenkívül tanítanak perzsa, arab és török nyelvet. Irni-olvasni tanító iskolák csak a városokban voltak, a falvakban élő nép kulturális igényeivel egyáltalában nem törődött a régi feudális kormányzat. Így érthető, hogy az analfabéták száma a városokban a lakosság 95%-a, falvakban 98%-a. 1910 óta a kormány azon erőlködött, hogy ezen a szomorú állapoton valahogy javítson. A régi hagyományokhoz szívósan ragaszkodók ellenállása azonban gátat vetett a törekvésnek.

1921-ben egy fiataloktól vezetett forradalmi mozgalom megdönti ezt a szellemet és az uralomra került új kormány, tudatában a szellemi haladás szükségességének, Perzsia szellemi életének megújítására törekszik. Első dolga, hogy tehetséges ifjakat külföldi tanulmányútra küld, akik első sorban ezek iskolarendszerét tanulmányozzák. 1922-ben 5 tehetséges ifjú járt állami ösztöndíjjal külföldön, 1930-ban ez a szám már 600-ra emelkedik. És 1940-ben az állami ösztöndíjasokon kívül több, mint 1000 perzsa ifjú tanul külföldi főiskolákon. 1926-ban kimondják a tankötelezettséget, ami természetesen nagy tanítószükséglettel, és iskolaépület-szükséglettel járt. Minden eszközzel iparkodtak a szükséges épületeket és tanítókat beállítani. Hogy a mozgalom aránylag rövid idő alatt milyen eredményt tudott felmutatni, ki-tűnik a jelentésnek abból az adatából, hogy míg 1922-ben egész Perzsiában 612 volt az iskolák száma, ez a szám 1941-ben 8237-re emelkedett. A szinte átháríthatatlannak látszó nagy tanítóhiányon is segített úgy, hogy a ké-pesített tanítók száma ebben az évben már 13,646-ra emelkedett.

Iskolarendszerük, valamint vizsgarendszerük, némi nemzeti sajátos-sággal a franciarendszert követi.

A *népiskolának* két tagozata van: egy 3 éves alsó és egy 2 vagy 3 éves felső tagozata. Számuk 1941-ben 1316. A jelentés nagy tanítóhiány-ról panaszkodik, habár az utolsó 5 évben 25 tanító- és tanítónőképzőt állí-tottak és ez a szám 1941-ben 36-ra emelkedik. Átmenetileg próbálnak a hi-ányon nem képesített segédtanítókkal segíteni. A kormány hosszabb tár-gyalást folytatott a külföldi missziók által fenntartott, valamint a mohamedán egyház által fenntartott felekezeti iskolák hatóságaival és 1941-ben ezekkel megállapodást létesítettek, hogy ezek az iskolák is a kormány fel-ügyelete alá kerültek.

A felnőttek oktatásáról is gondoskodik a kormány. 1941-ben 1034 tan-folyamon oktatták a felnőtteket elsősorban írás és olvasásra. A tanfo-lyamokra kijelölt tanítók 1733 osztályban oktatják a felnőtteket, főcélja az analfabetizmus csökkentése.

A *középiszkolák* egy két- és egy hároméves tagozatból állanak és egye-

nes folytatásai a népiskolának. A kétéves tagozat tanterve úgy készült, hogy kerek befejezett egész anyagot nyújt azoknak, akik nem akarják tanulmányaikat szak- vagy főiskolákon folytatni. A tanítás ezen a tagozaton teljesen gyakorlati és a gyakorlati életre készít elő. A felső hároméves tagozat szakiskolákra és az egyetemre készít elő.

Minden középiskolai tanuló, fiúk és leányok egyaránt, kötelesek a cserkészcsapatba belépni. Ennek következtében a cserkészek száma az elmúlt tanévben 21,265-re emelkedett. A cserkészszervezet a perzsa ifjúság testnevelésében igen fontos feladatokat teljesít. Egyébként a szervezet feladatát a következő négy pontban foglalja össze: 1. A cserkész köteles magát a felnőtteknek alárendelni, 2. Köteles hazáját és vallását védeni. 3. Köteles testét edzeni, lelkét tisztán tartani, jellemét fejleszteni. 4. Köteles embertársát, bárki legyen is az, tehetsége szerint megsegíteni.

Főiskola és egyetem. Az ezekre előkészítő hároméves középiskola lehet: természettudományi, nyelvi, kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági irányzatú. A francia középiskolákhoz hasonlóan az egyetemre képesítő-érettségi vizsgálatot nem a középiskolákban teszik a tanulók, hanem az egyetemen, illetőleg a főiskolám egyetemi és középiskolai tanárokból alakított bizottság előtt. Ezzel az úgynevezett baccalaureáttáuk. Ezzel az intézkedéssel tették lehetővé, hogy az ilyen vizsgát sikerrel letett perzsa ifjak külföldi egyetemekre is fölvételt nyerjenek.

Egyetem csak Teheránban van. Ennek orvosi, jogi, gyógyszerészeti és technikai kara van. Régi teológiai főiskola van Teheránban, ezt az amerikai katolikus egyházvezetők állították és Iszpahánban. Az utolsó tanévben a teheráni egyetem művészeti és irodalmi tanszékkel gyarapodott. Nagy gondtal tökéletesítik és bővítik az orvosi fakultást, amelynek új épületeket emeltek és azokat teljesen modernül rendezték be.

Az egyetemmel kapcsolatos a tanárképző főiskola, ahol a középiskolai tanárjelöltek a következő öt szakban nyernek kiképzést: matematika, fizika és kémia, természetrajz, irodalom és filozófia, történelem és földrajz. Külön intézményben képezik ki a középiskolai tanárokat. Itt különösen a női hivatás szükségleteire fektetnek súlyt.

Az 1939/40 tanévben az egyetem 410 oklevelet adott ki, míg 1923-ban csak 15-öt. Kiadtak a szellemtudományi karon, beleértve a tanárképző főiskolát is 124, a technikain 34, a jogin 10, az orvosin 218 és a csecsemőgondozó intézetben 20 oklevelet.

A kormány gondoskodik új tankönyvekről, ezekkel kiszorítják a régi elavult tankönyveket. A népiskolák számára már a múlt tanévben megjelent 39 új tankönyv, ezeket egyetemi tanárok és segédtanárok írták. Most készülnek a középiskolai tankönyvek. A kormány a pedagógiai irodalmat is támogatni kívánja, ezért egy „Nevelés és Oktatás” című pedagógiai folyóiratot ad ki, amelyet minden tanító és tanár megkap. Ez a folyóirat a pedagógiai tanácsadó szerepét tölti be. A múlt tanévben ugyancsak a kormány kiadásában megjelent első ízben egy pedagógiai évkönyv is.

A múlt tanévben hivatalt létesítettek népfelvilágosító feladattal. A hivatalt egy bizottság vezeti, ennek tagjai: az egyetem-, a középiskolák, a felnőttek oktatását szolgáló tanfolyamok-, a cserkészszervezet és a kormány sajtóirodájának képviselői.

A jelentés még megemlíti, hogy terveznek egy újságírói iskolát is, amely szintén közeli megvalósítás előtt áll.

Ezeken kívül van Perzsiának két katonai akadémiaja. Ezek évenként szintén küldenek Európába fiatal tiszteket kiképzésük tökéletesítése végett. Ezek leginkább a St. Cyr és Fontainebleauban levő híres katonai főiskolát látogatják.

Internationale Zeitschrift für Erziehung.

2. Hírek a délerdélyi magyarság iskoláiból. Brassó város református felkipásztora *Csia Pál* esperes beszámol brassói működésének 20 évéről. A jelentésből közöljük az iskolára vonatkozó adatokat. 1925-ben épült a belvárosi elemi iskola, 1930-ban a derestyei-úti imaházát kibővítették elemi iskolává, 1934-ben épült a kereskedelmi iskola modern kétemeletes palotája, 1938-ban iparostanonciskolát létesítettek, 1941-ben napközi- és leányotthont építettek.

Dicsőszentmártonban a római katolikusok hatosztályú elemi iskolát tartanak fenn egy tanítóval és 34 tanulóval. A reformátusoknak két tanerős elemi iskolájuk van 80 tanulóval. Az iskolának iskolai étkezdéje is van, ahol naponta 26 rászoruló tanuló kap élelmet, amit a hívek testvéries összegtartása tesz lehetővé. Az iskola növendékeinek szépen működő iskolaszövetkezete is van. A város legnépesebb egyháza az unitárius. Elemi iskolájuknak 7 osztálya van két tanerővel és 60 növendékkel. Itt is van iskolaszövetkezet és iskolai étkezdé is. Az étkezdének saját kertészete is van. Ezenkívül a jobbmódú gyermekek adakozásából tartják fenn az étkezdét.

Temesvárott megnyílt a dr. Kakuk-Csecsemőgondozó és Napköziotthon. Az emberbaráti intézményt a Magyar Nőegylet tartja fenn a magyarság szerető támogatásával. A Csecsemőgondozóba a csecsemők néhány hetes korukban kerülnek és kétesztendő korukig maradnak. Azután az épület emeletén levő gyermekotthonba kerülnek. Itt maradnak amíg iskolába kerülnek. A gyermekotthonban versekre, énekekre, játékokra tanítják a gyermekeket. Az egész intézménynek 70 lakója van.

Magyarok Bukarestben. A román népszámlálás 24,690 magyar anyanyelvű lakost mutatott ki Bukarestet és környékét is magában foglaló Ilfov megyében. Tényleges számuk azonban ennek többszöröse lehetett. Ma a Bukarestben élő magyarok pontos lélekszámát nem lehet megállapítani, az egyházak is csak hozzávetőleges adatokkal rendelkeznek. Hivatalos helyen is Bukarest egyik legjobb elemi iskolájának a reformátusok négy tanerős, hatosztályú iskoláját tartják. Az iskola kiváló igazgatója *Takács Pál*. Az iskolának 85 református, római katolikus és evangélikus tanulója van. Minden gyermek naponta egy pohár friss meleg tejet és kenyert kap. Mátis Endróné tanítónő vezetésével ebédeltetési akciója is van az iskolának. Itt

naponta 25, főleg külvárosi kis gyermek jut meleg ebédhez. Ezenkívül 16 messze lakó szegény magyar munkás gyermeke ingyen villamosbérletet kap az iskolától. A „szorgalom“-iskolaszövetkezet, melynek egyik hetedik osztályos leánya a vezetője, a múlt tanévben több mint 50,000 lei forgalmat bonyolított le. Egy üzletrész ára 10 lei. A kis iskolaszövetkezeti boltban minden iskolaszert beszerezhető ugyanannyiért, amennyiért a városban árulják. Az árukészlet értéke, átlag meghaladja a 10,000 leit.

„Stud.“ *Statisztikai Tudóstló.*

3. Hauptschule az egész Németbirodalomban. Az első világháború után Ausztriában megindult iskolareformok kapcsán Hauptschulénak nevezték el az osztrák Bürgerschulét (polgári iskola). Tanterve lényegileg párhuzamosan halad a középiskola alsó osztályaiéval, így a jobb tanulók közvetlenül át-léphetnek a középiskola felső tagozatába. A Németbirodalom népnevelési minisztere, Rust, egyik beszédében bejelentette, hogy az Ausztriában kiválóan bevált Hauptschulét fokozatosan az egész Németbirodalomban rendszerezíti. Rust kijelentése szerint, ezzel az iskolával lehetővé akarja tenni, hogy a népiskola tehetségesebb tanulói, ebben az iskolában a tanköteles kor végéig, a népiskoláénál magasabb értékű ismereteket szerezzenek és ezzel tanulmányaikat akár szak- vagy hivatásraképző iskolákban, akár pedig az egyetemre előkészítő középiskolában folytathassák. A miniszter rámutat annak fontosságára, hogy a falu tehetségesebb gyermekei, a szülők vagyoni viszonyaira való tekintet nélkül, tudományos pályára kerülhessenek. Ezzel a megnövekedett szükségletnek megfelelően pótolhassák a tudományosan képzett egyének számát. Köztudomású, hogy az újonnan épített nagy Németbirodalomban ilyen egyénekből nagy hiány fog mutatkozni.

Hogy a Hauptschule ennek a feladatnak minél jobban megfelelhessen a reform jövő tervei szerint, az *internátussal is ellátott Hauptschule tanterve lesz a középfokú oktatás egységes alsó négy osztálya.* A középiskola alsó négy osztálya ehhez igazodik és ebbe kapcsolódik a Mittelschule alsó négy osztálya is. Ennek megfelelően a hatosztályú Aufbauschule, amely ma ugyanezt a célt szolgálja, átalakul négyosztályú Hauptschulévá.

Az újonnan meghódított területeken a németek már szervezik ezt az iskolafajt. Így legutóbb hírt adtunk, hogy Elzászban megszervezték ezt az iskolát „Volksschule der Leistungsfähigen“ címen.

Az iskola tanítóinak kiképzéséről is intézkedett már a miniszter. A rendelkezés szerint, minden tanítónak, aki a második képesítő vizsgálatot jó sikerrel letette, meg van a lehetősége, hogy a Hauptschulében való tanításra képesítést nyerjen. A kiadott szabályzat szerint minden ilyen tanító kérheti a vizsgára bocsátást. A vizsgára készülni mindenkinek magánúton kell, de a vizsgára kijelölteket behívják egy hathetes bevezető és a vizsga előtt egy háromhetes befejező tanfolyamra. A miniszter ezenkívül is gondoskodik megfelelő előadásokról, ami a tanítóknak megkönnyíti a vizsgára való előkészülést. A szabályzat 19 tárgycsoportot sorol fel, amiből minden jelölt három tárgyat választhat. Ezenkívül választania kell

egy kisegítő tárgyat, ami lehet: testnevelés, ének-zene, rajz, kézimunka és háztartástan.

A vizsga négy részből áll:

- a) Házi írásbeli dolgozat a választott tárgyak valamelyikéből.
- b) Írásbeli dolgozat a választott kisegítő tárgyból.
- c) Szóbeli vizsgálat a választott tárgyak mindegyikéből.
- d) Gyakorlati tanítás a választott tárgyak egyikéből.

Neue Deutsche Schule.

4. Szociális tanulósegélyezés Svédországban. A svéd népiskola feladatát nemcsak abban látja, hogy a tanulót ismeretekkel lássa el, de gondoskodik arról is, hogy a tanuló olyan testi és lelki állapotba jusson, hogy iskolai feladatainak eleget is tudjon tenni. A helyi iskolai hatóságok külön bizottsága intézi az iskola szociális ügyeit. Ebben az iskolaorvos, a tantestület és a szülők egyaránt képviselve vannak. Különös súlyt helyeznek a tanítók részvételére, mert elv, hogy csak a valóban rászoruló részesüljenek a bizottság jótéteményeiben. A tanítók értékes felvilágosításait egyébként is figyelembe veszik. A bizottság gondoskodik: a) Az iskola legmagasabb osztályába és a továbbképző iskolába járó szegényesorsú tanulók anyagi megsegítéséről. b) Gondoskodik ruhátlan tanulók felruházásáról. c) A rászoruló tanulók étkeztetéséről. d) A beteg tanulók orvosfi kezeléséről. e) Szegény tanulók iskolaszerekkel való ellátásáról. f) Szünidei telepeken való nyaraltatásáról.

Az iskolai étkeztetést egyúttal felhasználják arra is, hogy a tanulót rendszeres étkezéshez szoktassák. Megkövetelik étkezés előtt a kézmosást, az evőeszközök rendszeres tartását, az ételek kellő megrágását stb.

Der Volkserzieher.

5. Az amerikai iskolák fény- és árnyoldalai. Egy angol pedagógiai folyóirat leírja az amerikai iskolákat és pontokba foglalja azok fény- és árnyoldalait. Szerző szerint az amerikai iskolák kétségteljesen olyan előnyökkel rendelkeznek, mikkel megelőzik a világ minden nevelőintézetét. Ezeket az előnyöket a következő hat pontban foglalja össze:

a) Az amerikai iskolai nevelés teljesen díjmentes, minden amerikai-nak díjmentesen rendelkezésére áll és pedig nemcsak a népiskola, hanem a középiskola is.

b) Az amerikai iskola a gyermekkortól az egyetemig nem kasztiskola, valamennyiben egy közös elv uralkodik: „közös nevelés kivétel nélkül mindenki számára.”

c) Egyetlen más országban sem áll az iskola olyan közel a néphez, mint az Amerikai Egyesült Államokban. A helyi felügyelet rendszere kizárja, hogy az iskola idegen illetéktelen befolyás alá kerüljön.

d) A világ egyetlen államában sem fordítanak annyi időt a nevelési eimáletek tanulmányozására, ezzel kapcsolatban a tanítók -s tanárok kiképzésére, mint az Amerikai Egyesült Államokban.

e) Az amerikai iskolaprogramm teljesen alkalmazkodik a nép szükségleteihez és pedig úgy az általános képzés, mint a technikai nevelés, va-

lamint a szak- és hivatásraképzés szempontjából. Igen kiterjedt programot valósítanak meg a felnőttek oktatásában is.

f) Az amerikai iskola mindenkor szigorúan a demokrácia iskolája és mindenkor eleget tesz szociális feladatainak is.

Szerző szerint nagy tévedés volna ebből arra következtetni, hogy az amerikai iskolák a tökéletesség mintaképei. A következő 5 pontban foglalja össze az amerikai iskola hibáit:

a) Az Egyesült Államokban az iskolákban nincs ugyan tandíj, de azért százezrekre megy azok száma, akiknek nincs lehetőségük, hogy a nekik megfelelő iskolába juthassanak, mert a közelükben ilyen iskola nincs és vagyoni viszonyuk nem engedi, hogy a tőlük távol levő iskolát fölkeressék. Több Egyesült államokbeli állam nem képes megfelelő iskolákat állítani és azokat fenntartani.

b) Az amerikai iskolanevelés még mindig nyög régi elavult nevelési rendszerektől. Még mindig gyakori az eset, hogy a politikai közigazgatás belekötődik az iskola dolgába. Habár a tanítók mind nagyobb hatáskört nyernek az iskola igazgatásában, de sok helyen az iskolapolitika még messze van a teljes demokratizálástól.

c) Habár el kell ismerni, hogy az amerikai tanítóképzés a legmesszebb menő kívánalomnak is megfelel, mégis, még mindig sok ezerre tehető azon régi tanítók száma, akik hivatásukra nincsenek kellőképpen ki képezve.

d) Az amerikai iskolák értelmileg szabadok ugyan, de más oldalról terhes nyomásnak vannak kitéve. Hiányzik az iskolákból, hogy társadalmi problémákat tárgyilagosan, szenvedélymentesen tárgyaljanak.

e) Kívánatos volna, hogy az iskolákban helyet szorítsanak a nevelés kérdésének, mivel ez a demokrata társadalom legfontosabb tevékenysége.

Schweizer Erziehungs-rundschau.

6. Tankönyvek revíziója Belgiumban. A német katonai megszálló csapatok parancsnoka felhívta az iskolák reformjára alakult belga bizottságot, hogy vegye komoly kritikai vizsgálat alá a belga történelmi tankönyveket abból a szempontból, hogy azokból a Németbirodalom ellen gyűlöltre nevelő részeket kihagyassanak. A parancsnok szerint a belga történelmi tankönyvek a franciákéhoz hasonlóan sok olyan részletet tartalmaznak, melyek alkalmasak arra, hogy az ifjúságban németellenes hangulatot ébresszenek. A francia kormány most foglalkozik szintén azzal, hogy a francia történelmi tankönyvekből kihagyassanak sovíniszta és politikai részeket, amelyek német szempontból sérelmezhetők. Ugyanezt kívánják most a belga bizottságtól is.

Internationale Zeitschrift für Erziehung.

7. Ismét megnyitották a finn egyetemeket. Finnországban 1941-ben a túli szemeszter után beszüntették az egyetemeken az előadásokat, hogy az ifjúságot hadi szolgálatra vehessék igénybe. Bezárták azért is, hogy az otthonmaradtak a fronton szolgálatot teljesítőikkel szemben igazságatlan előnyöket ne szerezhessenek. Mivel azonban a háború túlságosan hosz-

szű ideig tart, fennáll az a veszély, hogy főiskolát végzettekben nem lesz megfelelő utánpótlás, most ismét megnyitották a helsinki és turkui finn-, a turkui svéd-, valamint a helsinki műegyetemet. A fronton szolgálatot teljesítőket biztosították, hogy a munkahelyek betöltésénél elsőbbségben részesülnek és szolgálatuk a polgári szolgálatban figyelemben fog részesülni.

8. Tanítóhiány. Portugáliában. Portugáliában is nagy a tanítóhiány. Ennek csökkentése végett a közoktatási minisztérium a következőképen intézkedett: 18 és 28 év közötti egyének, akik a középiskolát elvégezték, a népiskolában tanítókul alkalmazhatók, ha egy három hónapig tartó tanfolyamot sikerrel elvégeznek pedagógiai vizsgát tesznek és általános műveltségükről tanúságot tesznek. Egy évi sikeres működés után államvizsgára bocsáthatók és annak letétele után a tanítói állásban véglegesíthetők. A vizsgán a népiskola négy különféle osztályában kell gyakorlati tanítást végezni, ezzel igazolni, hogy a tanításra megfelelő képessége van.

Schweizer Erziehungsrunschau.

9. Erdei iskola Svájcban. A fenti svájci pedagógiai lap érdekes adatokat közöl egy svájci erdei iskola eredményeiről. Az iskola Basel melletti Reinach erdejében volt május 8-tól október 23-ig. Felvettek a népiskola III. és IV. osztálybeli fiúkat és lányokat összesen 63-at. Olyanokat, akiknél gondos orvosi vizsgálat a kezdődő tuberkulózis infekciót megállapította. Az iskola megkezdése előtt és befejezésekor is alapos orvosi vizsgálatnak vették alá a gyermekeket. A tanulók az egész időt a szabadban töltötték és a tiszta erdei levegőben való mozgás, az ebből keletkezett jó étvágy, amelyet a nehézségek dacára iparkodtak kielégítően csillapítani, igen megnyugtató eredményeket hoztak. A tanulók testsúlya, kevés kivétellel, minden tanulónál igen kedvező volt.

A tanítást két tanítónő végezte igen jó eredménnyel. A teljes költsége az iskolának 22,993 frank, ebből az állam 17,333 frankot fedezett. Egy-egy gyermek napi költsége 3.05 frank volt.

Szenes Adolf.

LAPSZEMLE.

Magyar Pedagógia f. évi 1—2. száma első helyen *Boda István dr.* tanulmányát közli „*A magyar személyiségre szabott nevelés és Széchenyi nevelői zsenije*“ címen, amely a Magy. Paed. Társaság 1941. november havában felolvasott első közleménye a munkának. Széchenyi nem volt egyes szaktudományok kutatója, mégis zsenialitása minden téren útmutatással szolgál. Szerző ezt a zsenialitást ezúttal csak neveléstani vonatkozásokban vizsgálja. Zsenialitása egyetemes is volt, de sajátosan magyar is. A zseni általános és magyar jellemzőit vizsgálja először, őszinte tisztelettel emlékezve meg Imre Sándor ezirányú munkájáról. „Egyéni nevelés; a magyarságra szabott nevelés“ alcím alatt rámutat Széchenyinek arra a belátására, hogy minden nemzetet, népiséget a maga sajátos lelkülete szerint kell vezetni. (Találunk itt olyan megállapításra, amely a ma divatossá vált és alap nélküli „testnevelés“ szóval tartalmi és fogalmi ellentétben áll: „A nevelés tehát mindig lélekhez fordul.“ Erről a kérdésről érdemes volna, esetleg mindkét részről, bő kifejtést olvasni) „Értelmi nevelés és igazság-